

визначення того, що ж є функціями реалізації права на працю державними службовцями. Передусім зазначимо, що термін «функції права» визначається в Юридичній енциклопедії Ю.С. Шемшученка, як напрями чи види впливу права на суспільні відносини, за допомогою яких виражається роль та призначення права в суспільстві і державі, його соціальна цінність і найважливіші риси [1, с. 604]. Із такого визначення можна зробити висновок, що функції реалізації права на працю державними службовцями варто розглядати як напрями, які окреслюють те, яким чином реалізація права на працю на державній службі впливає на саму особу. За основу, на нашу думку, варто взяти функції трудового права, як напрями, які відображають правовий вплив трудового права на трудові відносини і відносини, пов'язані з ними, свідомість та волю суб'єктів трудових правовідносин у процесі праці для досягнення цілей і завдань трудового законодавства.

У науковій літературі наявна велика кількість підходів щодо розуміння сутності функцій трудового права, і при цьому більшість із них є по суті аналогічними. Так, із точки зору Ю.П. Дмитренка, функціями трудового права є соціальна, захисна, виробнича та виховна [2, с. 53-55]. Авторами підручника «Трудове право України» за загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка та В.П. Мельника до функцій трудового права віднесено соціальну, економічну та виховну [3, с. 26]. Із точки зору Н.П. Долгих, трудове право виконує наступні функції: регулятивну, охоронну, соціальну, захисну, виробничу, виховну [4, с. 9].

К.Ю. Мельник у своєму підручнику виділив соціальну, захисну та виробничу функції трудового права [5, с. 32-33]. У підручнику «Трудове право України» В.О. Кучера виділено наступні функції трудового права: регулятивна функція, охоро-

нна функція, виробнича функція, виховна функція, функція розвитку виробничої демократії [6, с. 30-34]. Аналізуючи зазначені підходи, не коректно робити висновки про те, який із перелічених підходів є досконалішим, а який є менш досконалим, адже кожна із перелічених функцій за своєю сутністю є функцією трудового права. Проте, не всі із них можна окреслити, як функції реалізації права на працю державними службовцями. Тому, на нашу думку, серед наведеного переліку варто проаналізувати передусім ті, які можуть бути напрями, які окреслюють те, яким чином реалізація права на працю на державній службі впливає на саму особу.

У першу чергу, виділимо соціальну функцію. Ю.П. Дмитренко пояснює її сутність, як основної функції трудового права, зміст якої розкривається в широкому застосуванні договірного методу регулювання трудових відносин, встановленні високого рівня умов праці й відпочинку, матеріального стимулювання, підвищенні кваліфікації працівників, забезпеченні зайнятості [2, с. 53].

Наше попереднє дослідження свідчить про те, що соціальна функція є функцією реалізації права на працю державними службовцями, адже: по-перше, особа, вступаючи на державну службу, претендує на різноманітні форми соціального захисту, у тому числі соціально-побутове забезпечення чи на пенсійне забезпечення у разі виходу на пенсію; по-друге, реалізацію соціальної функції не варто обмежувати виключно соціальним забезпеченням державних службовців, адже за своєю природою вона у тому числі передбачає урегулювання таких питань, як робочий час та час відпочинку, відпустки, матеріальне забезпечення державних службовців, кар'єрне просування та професійне навчання тощо, і усі ці гарантії визначено в положеннях Закону України «Про державну

нодавством про державну службу, які можуть задовольнити матеріальні потреби державного службовця. Економічний фактор є однією із ключових мотивацій державного службовця при вступі на державну службу. Вся службова діяльність державного службовця, у тому числі його професійне зростання, спрямовуються на отримання матеріальних благ та забезпечення життєдіяльності державного службовця та членів його сім'ї. А тому, економічна функція, на наше переконання, є функцією реалізації права на працю державними службовцями.

Отже, наше дослідження засвідчило, що функціями реалізації права на працю державними службовцями є:

1) соціальна функція – встановлення високого рівня умов праці й відпочинку державних службовців, їх матеріального стимулювання, надання соціального захисту та пенсійного забезпечення, підвищення кваліфікації державних службовців тощо;

2) захисна функція – закріплення у нормах Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII [7] положень, які забезпечують захист прав та інтересів державних службовців у процесі проходження ними державної служби;

3) виховна функція - формування особистості державного службовця як професіонала, забезпечення сумлінного ставлення ним до виконання своїх функціональних обов'язків, забезпечення проходження державної служби на основі принципів верховенства права, законності, професіоналізму, патріотизму, доброчесності, ефективності та прозорості;

4) економічна функція - службова діяльність державного службовця, у тому числі його професійне зростання, спрямовуються на заробіток та отримання інших різноманітних соціальних благ й можливостей, передбачених чинним законодавством про державну службу, які можуть

задовольнити матеріальні потреби державного службовця.

Висновки. Таким чином, ми звернули увагу на прозорість усіх процедур, пов'язаних із проходженням державної служби – державний службовець отримує офіційну заробітну плату, розмір якої постійно зростає як за результатами службової діяльності, так і за сприяння держави, яка перманентно підвищує розміри посадових окладів державних службовців; чинним законодавством про державну службу передбачено прозорі механізми проходження службової кар'єри, постійного кар'єрного зростання та професійного навчання; державному службовцю гарантується вирішення як його соціально-побутових питань, так і питання створення необхідних умов на робочому місці.

У сучасних умовах євроінтеграційних процесів, які активно відбуваються в Україні, особливого значення набуває питання гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами, що впливає на різні аспекти діяльності державних службовців.

Автор наголошує, що державні службовці, як особлива категорія працівників, відіграють ключову роль у здійсненні функцій державного управління, тому питання реалізації їх права на працю стають предметом особливої уваги.

Державна служба, будучи ключовим інститутом у системі державного управління, потребує ретельного аналізу правових механізмів, які забезпечують реалізацію права на працю її працівниками.

Ця стаття присвячена дослідженню видів функцій, які забезпечують реалізацію права на працю державними службовцями України в умовах євроінтеграції. Розглядаючи функції реалізації права на працю, автором проаналізовано, як правові норми та практичні механізми впливають на забезпечення

цього фундаментального права в контексті євроінтеграційних процесів. Сформульовано авторську класифікацію видів досліджуваних функцій. А саме автор виділяє такі функції: соціальна функція; захисна функція; виховна функція; економічна функція. Деталізовано та охарактеризовано специфіку кожної з функцій.

Виявлено, що ефективна реалізація права на працю державними службовцями можлива лише за умови комплексного підходу до вирішення проблем у цій сфері. Зокрема, необхідно забезпечити належний правовий захист державних службовців, вдосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів, а також створення сприятливих умов праці, які відповідають європейським стандартам. Особлива увага автором приділяється нормативно-правовим актам, реформам у сфері державної служби та кращим європейським практикам, які можуть бути імplementовані в українську правову систему.

Ключові слова: державна служба, трудові права, конституційні права, публічна служба, посада, трудове законодавство.

Pikul V. Types of functions of implementation of the right to work by civil servants in the conditions of European integration of Ukraine

In the modern conditions of European integration processes, which are actively taking place in Ukraine, the issue of harmonization of national legislation with European standards, which affects various aspects of the activities of civil servants, is of particular importance.

The author emphasizes that civil servants, as a special category of workers, play a key role in the implementation of public administration functions, therefore the issues of real-

izing their right to work become the subject of special attention.

The civil service, being a key institution in the system of public administration, needs a thorough analysis of the legal mechanisms that ensure the realization of the right to work by its employees. This article is devoted to the study of the types of functions that ensure the realization of the right to work by civil servants of Ukraine in the conditions of European integration. Considering the functions of realizing the right to work, the author analyzed how legal norms and practical mechanisms affect the provision of this fundamental right in the context of European integration processes. The author's classification of the types of the investigated functions is formulated. Namely, the author singles out the following functions: social function; protective function; educational function; economic function. The specifics of each of the functions are detailed and characterized.

The specifics of each of the functions are detailed and characterized. It was found that the effective implementation of the right to work by civil servants is possible only under the condition of an integrated approach to solving problems in this area. In particular, it is necessary to ensure proper legal protection of civil servants, improve the system of training and retraining of personnel, as well as create favorable working conditions that will meet European standards. Special attention is paid to normative legal acts, reforms in the field of public service and best European practices that can be implemented in the Ukrainian legal system.

Key words: civil service, labor rights, constitutional rights, public service, position, labor legislation.

Література

1. Юридична енциклопедія : в 6 т. / Гол. ред.: Ю.С. Шемшученко, М.П.

Зяблюк, В.Д. Горбатенко та ін. ; Нац. акад. наук України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАНУ. Т. 6: Т–Я. К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2004. 768 с.

2. Дмитренко, Ю.П. Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. К.: ЮрінкомІнтер, 2009. 624 с.

3. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.

4. Долгіх Н. П. Трудове право : навч. посіб. / Н. П. Долгіх, В. П. Маруцак. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. 252 с.

5. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник / К. Ю. Мельник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.

6. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 564 с.

7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016 р. № 4. стор. 60. стаття 43